

24.12.2020. 14:25

Dobitnici nagrade Žuti okvir - svijetli primjeri održivog razvoja u Hrvatskoj

ZAGREB, 24. prosinca 2020. (Hina) - Manjkavosti sustava gospodarenja otpadom u Zagrebu, nicanje novih divljih odlagališta, loše upravljanje reciklažnim dvorištima, stvarnost je s kojom žive građani Zagreba i okolice, no u glavnom gradu i diljem Hrvatske postoje i brojni pozitivni primjeri koji pokazuju nepomirljivost ljudi s takvim stanjem.

Diljem Hrvatske postoje iznimne inicijative i projekti koje s velikim znanjem i ustrajnošću provode samozatajni pojedinci, udruge i institucije. Oni se zalažu za kvalitetniju zaštitu okoliša i ljudskih prava prakticirajući održivi razvoj.

National Geographic Hrvatska ih želi predstaviti javnosti kako bi pod svjetlima reflektora postali uzori budućim generacijama i zato, već drugu godinu zaredom, pod vodstvom urednika Hrvoja Prčića, časopis dodjeljuje nagrade Žuti okvir. Kako se održivi razvoj ne svodi samo na pozitivne primjere zaštite okoliša, Ujedinjeni narodi su odredili 17 ciljeva kako bi se osigurao opstanak planeta Zemlje i ljudske civilizacije, pa je toliko i nagrada koje dodjeljuje National Geographic Hrvatska.

Ovogodišnji dobitnici dokaz su da ni u epidemijom i ekonomskom krizom opterećenoj 2020. godini ljudski duh nije posustao u nastojanjima zaštite ljudskih prava, zdravlja, tradicije i okoliša. Stoga je najmanje što se može učiniti predstaviti svih 17 laureata:

Iskorjenjivanje siromaštva

Međunarodna udruga Marijini obroci - Dobrotvorna organizacija koja nastoji osigurati barem jedan kvalitetan obrok nekoj od najsiromašnije djece u svijetu svakog školskog dana. Vukovarski volonteri prikupljaju hranu za 256 učenika jedne škole u Liberiji.

Iskorjenjivanje gladi

Silvija Kolar-Fodor - Autorica, biovrtlarica i aktivistkinja, čelnica je udruge Biovrt – u skladu s prirodom utemeljene s ciljem educiranja i inspiriranja za život u skladu s prirodom. Udruga okuplja vrtlarsku zajednicu iz cijele Hrvatske.

Zdrav život

Humanitarna akcija Vratimo Palčiče u Petrovu - Zajedno su je pokrenuli Klub roditelja nedonoščadi Palčiči i Udruga Dinamo - to smo mi. U akciji je prikupljeno oko 8 milijuna kuna za potrebe bolnice u Petrovoj, ali i za KBC u Rijeci, Splitu i Osijeku te KB Merkur, a uključile su se sve navijačke skupine unatoč animozitetu među njima.

Kvalitetno obrazovanje

Dorijan Lendvaj iz Popovače - kao učenik 2. razreda zagrebačke XV. gimnazije osvojio je zlatnu medalju na 27. srednjoeuropskoj informatičkoj olimpijadi -CEOI 2020. Njegov brat Vilim i sestra Dora također su osvojili brojne medalje.

Rodna ravnopravnost

Nana Nadarević - PR menadžerica na svom Instagram profilu pokrenula je raspravu o seksualnom uznemiravanju. Svoja bolna i šokantna iskustva s njom su podijelile žene iz Hrvatske i cijele regije. Nana, koju na Instagramu prati 18,5 tisuća ljudi, danima je dijelila anonimne objave i pokazala koliko su takve pojave česte u svakodnevicu.

Čista voda i higijenski uvjeti

Udruga Leska iz Gornjeg Zvečaja - Udruga za očuvanje vrijednosti, načina života i kreativni razvoj ruralnog područja Općine Generalski Stol pokrenula je inicijativu za uređenje i zaštitu prirodnih izvora pitke vode na svom području, izuzetno važnih za normalan gospodarski život u toj regiji.

Pristupačna i čista energija

Eco Mobile d.o.o - Prikupljanje i recikliranje te pravedna naplata odvoza otpada sve su aktualniji. Ova tvrtka razvila je sustav koji se sastoji od softvera i hardverskih komponenti, raznih senzora, kamera, čipova i antena koji omogućuju identifikaciju posuda za otpad prilikom njihova pražnjenja i slanje podataka na server, gdje se obrađuju i prosljeđuju u sustav za naplatu, napajaju ih solarni paneli, a kapacitet je veći od običnih spremnika.

Dostojanstven rad i gospodarski rast

DES - Ustanova za zapošljavanje, rad i profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom Split - DES (akronim od "defektni sluhom") osnovan je još 1949. godine, a osnovni je cilj radna i socijalna integracija osoba s invaliditetom, koja se dnevno provodi u proizvodnim radnim jedinicama (tiskara, kartonaža, fleksografija, konfekcija, sitotisak, prehrana). Uz proizvodnju, tu su i stručni tim Rehabilitacija kao pomoć i podrška u rješavanju svakodnevnih radnih i individualnih problema te Pučka kuhinja za socijalno najugroženije sugrađane.

Inovacija i dobra infrastruktura

Marijo Franić - Dizajner i istraživač koji je sa svojom tvrtkom Bioblok osmislio hemp beton, nastao od industrijske konoplje, ili "blokete od hempa" koje se koriste kao prirodni građevinski materijal. Promovira industrijsku konoplju kao zero waste građevinski materijal iz obnovljivih resursa, bez emisije ugljika.

Smanjenje nejednakosti

Tamara Puhovski - Sa svojom tvrtkom Propuh/Impact House realizirala je projekt "RoUm" kojim okuplja umjetnike i Rome koji se bave recikliranjem korištenih materijala i proizvoda kako bi kreirali dizajnirane predmete za unutarnje uređenje privatnih i poslovnih prostora. Zajedničkim radom Romi i umjetnici volonteri daju novu priliku i namjenu zaboravljenim i odbačenim predmetima pretvarajući ih u kvalitetne objekte za dekoraciju, promičući istodobno održivi rast i razvoj, zaboravljene zanate, društvenu integraciju i socijalno poduzetništvo te odgovorniju potrošnju.

Održivi gradovi i održive zajednice

Dragica Rogić - Žena, majka, ekonomistkinja, poduzetnica u tradicijskoj kulturi, voditeljica i koreografkinja folklornih plesova, predsjednica Klastera žena poduzetnica RH - KOLO, voditeljica radionica tradicijskih zanata i osnivačica Udruge Gačanka. Udruga se bavi očuvanjem i turističkom valorizacijom kulturnih i prirodnih resursa, povećanjem svijesti o važnosti povijesti, okoliša i kulturne baštine kod stanovnika i posjetitelja, očuvanjem i revitalizacijom zaboravljenih obrta, znanja i vještina prerade vune te turističkom valorizacijom uz angažman i zapošljavanje žena toga kraja.

Odgovorna potrošnja i proizvodnja

Profesorica Sanja Kalambura - projekt "Zelena optika" - Projekt je nastao u akademskom okruženju Veleučilišta Velika Gorica, a zatim je uspješno zaživio u praksi u Hrvatskoj i Portugalu. Riječ je o jedinstvenom primjeru kružnog gospodarstva koji sprječavanja onečišćenje prirodnog okoliša mikro plastikom iz specifičnog izvora koji predstavljaju kontaktne leće i naočale izrađene od polimera. Uz pomoć lokalnih optičarskih trgovina po prvi puta se organizirano prikuplja jedna vrsta otpada koja je bila zanemarena u cijelom sustavu gospodarenja otpadom. Vrijednost projekta je u tome što je korištena metodologija primjenjiva i na druge vrste specifičnog otpada. U projekt su na kraju uključeni i učenici 22 velikogoričke osnovne škole koji u sklopu kreativnih radionica od prikupljenog materijala izrađuju nakit. Sanja Kalambura dobitnica je ovogodišnje Državne nagrade za znanost iz područja popularizacije i promidžbe znanosti u području biotehnologije.

Odgovor na klimatske promjene

Nikola Borić - Shumska farma - Riječ je o obrtu za proizvodnju i trgovinu koji je nastao kao prirodan slijed višegodišnjeg uzgoja hrane na organski i ekološki način. Farma je smještena u hrastovoj šumi Parka prirode Papuk na površini od pet hektara vrlo plodne i netaknute zemlje te se temelji na sinergiji biljaka, životinja i kukaca bez korištenja mehanizacije, umjetnih gnojiva i pesticida.

Život ispod vode

Zagrebački ronilački klub Roniti se mora - projekt "Think Green" - Klub već više od 15 godina vodi brigu o čistoći jezera i mora, vađenju bačenog otpada s dna, promoviranju zaštite voda i educiranju mladih. Krajem studenog, klub je organizira podvodno čišćenje Jaruskog jezera, a partner projekta bilo je i Veleposlanstvo Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske. Hladnoća nije uspjela odvratiti ronioce od čišćenja dna od početka veslačke staze do mosta Univerzijade. Ronioci su izvukli nekoliko vreća otpada, ponajviše staklene i plastične ambalaže, automobilskih guma, elektronskog otpada i tepiha. U akciji je sudjelovala i studentica Kristina Ivanuš, 22-godišnja djevojka s nesvakidašnjom životnom pričom koja je ove godine postala dobitnicom nagrade "Hermann Gmeiner". Ta međunarodna nagrada dodjeljuje se uspješnim mladim pojedincima, odraslima u SOS Dječjem selu, a u prijavi za nagradu upravo je bilo istaknuto Kristininu redovito sudjelovanje u ekološkim ronilačkim akcijama kluba.

Život na kopnu

Udruga Zasadi stablo, ne budi panj! - Udruga nastavlja uspješnu kampanju sadnje drveća u Hrvatskoj, zahvaljujući kojoj je više od 20.000 sudionika diljem Hrvatske zasadilo 60.000 stabala u tri dana 2019. godine. Unatoč koronavirusu, akcija je održana i ove godine, a izdvajamo suradnju s ekološki osviještenim vlasnicima pasa koji u ime svog ljubimca mogu zasaditi stablo, dati mu ime i trajno ga obilježiti na karti zasađenih.

Mir i pravda / Snažne institucije

Kuća ljudskih prava Zagreb - Mreža organizacija civilnog društva koju je 2008. godine osnovalo šest organizacija civilnog društva (B.a.B.e., Centar za mirovne studije, Documenta, Građanski odbor za ljudska prava, Udruga za promicanje istih mogućnosti i Svitanje - Udruga za zaštitu i promicanje mentalnog zdravlja) s ciljem zaštite i promicanja ljudskih prava i temeljnih sloboda. Cilj je ostvarivanje slobodnog, otvorenog, pluralističkog, demokratskog, ravnopravnog i inkluzivnog društva utemeljenog na poštovanju, zaštiti te promociji najviših standarda i normi ljudskih prava i sloboda.

Partnerstvo za ciljeve

Anastasya Raditya Ležaić - Magistrirala je europske i međunarodne studije na Europskom Institutu pri Centre International de Formation Européenne u Nici, a njezini istraživački interesi uključuju gospodarsku diplomaciju, diplomaciju okoliša, održivi razvoj, zeleno poduzetništvo i zapošljavanje te upravljanje projektima, a područja zelenih aktivnosti vrlo su široka i brojna, i na hrvatskom i na međunarodnom planu, čemu treba dodati i važne promotivne aktivnosti na javnim mrežama.

Čestitke pobjednicima, a novim nadama održivog razvoja i svim pojedincima, tvrtkama, ustanovama i organizacijama koji su nominirani, a nisu dobili Žuti okvir, poruka da svoje projekte prijave u 2021. i tako doprinesu daljnjoj popularizaciji ciljeva održivog razvoja u društvu znanja.

Piše: Robert Kakarigi

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije, a financiran je bespovratnim sredstvima javnog natječaja Agencije

(Hina) pp yso